

Υποστήριξη παραγωγών φρούτων και λαχανικών και ανάλυση του κλάδου

Автор(и): Добринка Павлова, директор на Дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“

Дата: 26.02.2016 Брой: 2/2016

Στη Βουλγαρία, οι ευνοϊκές φυσικές, κλιματικές και εδαφικές συνθήκες καθορίζουν τη μεγάλη ποικιλομορφία των καλλιεργούμενων γεωργικών καλλιεργειών. Η χώρα μας είναι γνωστή για τις παραδόσεις της στην παραγωγή φρούτων και λαχανικών με αξέχαστη γεύση και άρωμα, καθώς και για την υψηλής ποιότητας και άφθονη παραγωγή που προέρχεται από αυτά.

Παραγωγή φρούτων

Οι εκτάσεις με οπωρώνες και καλλιέργειες μούρων στη χώρα μας καλύπτουν περίπου 47.000 εκτάρια*. Νέες φυτείες που δεν έχουν ακόμη εισέλθει σε παραγωγή αντιστοιχούν σε 12.000 εκτάρια. Η χώρα παράγει κατά μέσο όρο 169.000 τόνους φρούτων από οπωροφόρα είδη. Τα

ακόλουθα έχουν το μεγαλύτερο σχετικό μερίδιο της συνολικής παραγωγής φρούτων από οπωροφόρα είδη:

- μήλα – 54.502 τόνοι – 32,0%;
- γλυκές κερασιές – 33.294 τόνοι – 20,0%;
- ροδάκινα και νεκταρίνια – 30.483 τόνοι – 18,0%;
- δαμάσκηνα και μिरαμπέλ – 24.640 τόνοι – 15,0%;
- φράουλες και σμέουρα – 8.771 τόνοι – 5,0%;
- σταφύλια τραπέζης – 7.079 τόνοι – 4,0%.

Από τα παραγόμενα φρούτα, το 65,0% κατευθύνεται στο εμπορικό δίκτυο, το 27,0% στη βιομηχανία επεξεργασίας και το 4,0% είναι για ίδια κατανάλωση.

Ετησίως, περίπου 78.000 τόνοι φρέσκων φρούτων υποβάλλονται σε επεξεργασία, με τις επεξεργασμένες ποσότητες να αυξάνονται σε σύγκριση με προηγούμενα έτη.

Οι γλυκές κερασιές, τα μήλα, τα ροδάκινα και τα δαμάσκηνα έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο των επεξεργασμένων φρούτων.

Η παραγωγή τελικών προϊόντων από επεξεργασμένα φρούτα ανέρχεται σε 63.000 τόνους. Το μερίδιο των επεξεργασμένων προϊόντων είναι ως εξής:

- 14,0% – συμπυκνώματα και χυμοί φρούτων;
- 37,0% – κονσερβοποιημένα προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων μαρμελάδων και κομπόστας);
- 17,0% – κατεψυγμένα φρούτα.

Αυτά τα τρία κύρια προϊόντα αντιπροσωπεύουν το 68,0% των κατασκευαζόμενων προϊόντων φρούτων.

Παραγωγή σταφυλιού

Η συνολική έκταση αμπελιών στη Βουλγαρία είναι 63.000 εκτάρια, συμπεριλαμβανομένων 53.000 εκταρίων αμπελώνων σε αγροκτήματα, από τα οποία 32.000 εκτάρια συγκομίζονται.

Το σταφύλι που επεξεργάζεται για την παραγωγή κρασιού και μούστου, που δηλώνεται από εγγεγραμμένους παραγωγούς κρασιού στην Εκτελεστική Υπηρεσία Αμπέλου και Οίνου, ανέρχεται σε 104.000 τόνους.

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία για το 2015, οι καλλιέργειες φρούτων παρουσιάζουν αύξηση τόσο στη συγκομιζόμενη έκταση όσο και στην παραγωγή, με εξαίρεση τα μήλα και τα βύσσινα, για τα οποία αναφέρεται μικρή μείωση.

Οι εκτάσεις με νεοφυτευμένες και νέες φυτείες που δεν έχουν ακόμη εισέλθει σε παραγωγή παρουσιάζουν θετική τάση τα τελευταία χρόνια.

Αναφέρεται χαμηλότερη μέση απόδοση για σχεδόν όλες τις καλλιέργειες φρούτων το τελευταίο έτος σε σύγκριση με το προηγούμενο, λόγω δυσμενών κλιματικών συνθηκών.

Παραγωγή λαχανικών

Οι **εκτάσεις** που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή λαχανικών σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις ανέρχονται σε περίπου 34.000 εκτάρια, από τα οποία 33.000 εκτάρια είναι ανοιχτού εδάφους και 900 εκτάρια είναι θερμοκηπιακές εκτάσεις.

Οι πιο σημαντικές καλλιέργειες όσον αφορά την εθνική παραγωγή είναι οι ντομάτες, τα αγγούρια, οι πιπεριές, οι πατάτες, τα καρπούζια, το λάχανο και οι μελιτζάνες.

Η συνολική **παραγωγή** λαχανικών από εκτάσεις ανοιχτού εδάφους και θερμοκηπίων είναι 520.000 τόνοι.

Τα ακόλουθα έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο της συνολικής παραγωγής:

- πατάτες – 132.561 τόνοι – 26,0%;
- ντομάτες – 120.489 τόνοι – 23,0%;
- αγγούρια (συνολικά) – 51.297 τόνοι – 10,0%;
- πιπεριές – 49.909 τόνοι – 10,0%;
- λάχανο – 42.347 τόνοι – 8,0%.

Η παραγωγή *λαχανικών μόνο από εκτάσεις ανοιχτού εδάφους* είναι 427.000 τόνοι, που αντιπροσωπεύει το 82% της συνολικής παραγωγής.

Η παραγωγή *λαχανικών από θερμοκηπιακές εκτάσεις* είναι 93.000 τόνοι, που αντιπροσωπεύει το 18% της συνολικής παραγωγής.

Η παραγωγή καλλιεργημένων μανιταριών είναι 2.200 τόνοι.

Οι ακόλουθες καλλιέργειες έχουν το μεγαλύτερο σχετικό μερίδιο της θερμοκηπιακής παραγωγής – αγγούρια, ντομάτες, μαρούλια και πράσινα σαλάτας, και πιπεριές.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται τάση αύξησης των ποσοτήτων προϊόντων που παράγονται από θερμοκηπιακές εκτάσεις (κυρίως αγγούρια, μαρούλια και πράσινα σαλάτας).

Η θερμοκηπιακή παραγωγή επιτρέπει τον προγραμματισμό της απόδοσης όταν εφαρμόζονται και τηρούνται κατάλληλες τεχνολογίες καλλιέργειας λαχανικών. Αυτός ο τύπος παραγωγής εξασφαλίζει σταθερότητα των ποσοτήτων των παραγόμενων λαχανικών, καθώς και την παροχή τους στην αγορά ή για εξαγωγή όλο το χρόνο.

Η υψηλότερη μέση απόδοση ορισμένων από τις κύριες καλλιέργειες λαχανικών είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής κατάλληλων τεχνολογιών καλλιέργειας και της χρήσης υψηλής ποιότητας,

πιστοποιημένων σπόρων από τους αγροτικούς παραγωγούς.

Από τα παραγόμενα και προοριζόμενα για το εμπορικό δίκτυο λαχανικά, το 69,0% πωλείται φρέσκα. Τα λαχανικά που παραδίδονται για βιομηχανική επεξεργασία σε επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 18%, και αυτά για ίδια κατανάλωση – το 13,0%.

Η επεξεργασία φρέσκων λαχανικών ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 17–19,0% της συνολικής παραγωγής λαχανικών στη χώρα, ή περίπου 88.000–97.000 τόνους. Οι ντομάτες έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στην επεξεργασία λαχανικών (της συνολικής ποσότητας λαχανικών για επεξεργασία) με 42,0%, ακολουθούν οι πιπεριές – 20,0%; μελιτζάνες, μπιζέλια και αγγουράκια – συνολικά 12,0%. Το μερίδιο όλων των άλλων καλλιεργειών λαχανικών για επεξεργασία είναι 26,0%.

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία για το 2015, οι περισσότερες από τις κύριες καλλιέργειες λαχανικών όπως οι ντομάτες, οι πατάτες, τα πεπόνια και τα καρπούζια παρουσιάζουν χαμηλότερη παραγωγή σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2014. Η μείωση είναι μεταξύ 8% και 24%, πιο έντονη για τα καρπούζια. Από την άλλη πλευρά, η παραγωγή πιπεριών είναι 17,4% πάνω από το επίπεδο ενός έτους νωρίτερα.

Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, σε αυτό το στάδιο αναφέρεται χαμηλότερη μέση απόδοση για ντομάτες, καρπούζια και πεπόνια, και υψηλότερη μέση απόδοση για πατάτες και πιπεριές.

Υποστήριξη με ευρωπαϊκά κονδύλια και κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού

Οι παραγωγοί φρούτων και λαχανικών (παραγωγή ανοιχτού εδάφους και θερμοκηπίων) υποστηρίζονται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο με **τρεις τρόπους**:

- με κονδύλια από τα ευρωπαϊκά κονδύλια;
- στο πλαίσιο μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (επίσης ευρωπαϊκά κονδύλια);
- με κονδύλια από τον κρατικό προϋπολογισμό.

I. Ο πρώτος τρόπος υποστήριξης είναι με κονδύλια από άμεσες πληρωμές (ευρωπαϊκά κονδύλια) μέσω των ακόλουθων σχημάτων:

- Σχέδιο Ενιαίας Πληρωμής Ανά Εκτάριο (SAPS) – ενδεικτικός δείκτης 162,00 BGN/εκτάριο για το 2015;
- Σχέδιο Συνδεδεμένης Υποστήριξης για φρούτα (ενδεικτικός δείκτης 1.662,00 BGN/εκτάριο για το 2015);
- Σχέδιο Συνδεδεμένης Υποστήριξης για λαχανικά (παραγωγή ανοιχτού εδάφους) – (ενδεικτικός δείκτης 2.071,00 BGN/εκτάριο για το 2015);
- Σχέδιο Συνδεδεμένης Υποστήριξης για λαχανικά – παραγωγή θερμοκηπίων (ενδεικτικός δείκτης 8.814 BGN/εκτάριο για το 2015);
- Σχέδιο Αναδιανεμητικής Πληρωμής (ενδεικτικός δείκτης 148,60 BGN/εκτάριο για το 2015);
- Σχέδιο Πληρωμής για γεωργικές πρακτικές ευνοϊκές για το κλίμα και το περιβάλλον – πράσινες άμεσες πληρωμές (ενδεικτικός δείκτης 125,70 BGN/εκτάριο για το 2015);
- Σχέδιο για νέους αγρότες (ενδεικτικός δείκτης 40,50 BGN/εκτάριο για το 2015).

Οι εγγυημένοι ξεχωριστοί προϋπολογισμοί για τα σχήματα συνδεδεμένης άμεσης υποστήριξης για φρούτα και λαχανικά θα προστεθούν στα κύρια σχήματα άμεσων πληρωμών – το Σχέδιο Ενιαίας Πληρωμής Ανά Εκτάριο και τις πράσινες άμεσες πληρωμές.

Στο πλαίσιο των άμεσων πληρωμών, η Βουλγαρία έχει ειδοποιήσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή **τριών σχημάτων** συνδεδεμένης υποστήριξης για παραγωγούς φρούτων και λαχανικών για την περίοδο 2015–2020, ως εξής:

1. Σχέδιο Συνδεδεμένης Υποστήριξης για φρούτα – Δικαιούχοι υποστήριξης είναι οι αγρότες με επιλέξιμες εκτάσεις τουλάχιστον 0,5 εκταρίου (μαζί ή χωριστά) των ακόλουθων ειδών: μήλα, αχλάδια, βερίκοκα και βερίκοκα (τοπικές ποικιλίες), ροδάκινα και νεκταρίνια, δαμάσκηνα (*Prunus domestica*), γλυκές κερασιές, βύσσινα, καρυδιές, σταφύλια τραπέζης, φράουλες και σμέουρα. Ο προϋπολογισμός για το 201